

YIPERIT

2014-02-57

Z KUFRU

RT. HON. WINSTON S. CHURCHILL M.P. FIRST LORD OF THE ADMIRALTY

Bitva u Flers-Courcelette byla třetí spojeneckou ofenzívou na Sommě. Byla to ale především první bitva I. světové války, ve které byly nasazeny tanky. Šlo o britské tanky Gun Carrier Mark I. nasazené velitelem Sirem Douglasem Haigem na podporu britských expedičních a novozélandských jednotek v počtu 49 - tedy o všechny v té době dostupné vyrobené kusy. Bitva začala 15. září a poněkud předčasné použití nevyzkoušené zbraně vedlo k tomu, že úspěch byl jen částečný, jednotky se posunuly o pouhých 2000 yardů - méně než dva kilometry. Ani opakovaný útok 17. září neukázal

novou zbraň v nejlepším světle. Tanky se v těžkém terénu bořily a mnoho jich do bojů vůbec nezasáhlo.

Linii obrany se prolomit nepodařilo, byly pouze dobyty vesnice Courcelette, Martinpuich a Flers a a fronta se posunula o 2 300 metrů.

Tehdejší lord admirality, budoucí ministerský předseda Winston Churchill o útoku prohlásil: „Mé ubohé ‚pozemní bitevní lodě‘ byly vypuštěny předčasně a v příliš drobném měřítku“.

Za 4,5 měsíce spojenci přivedli do bitvy na Sommě přibližně 50 divizí a vklínili se do postavení protivníka do vzdálenosti 5 až 12 km. Ztratili přitom 792 tisíc vojáků. Němci přivedli přibližně 40 divizí a ztratili 538 tisíc vojáků.

(krást)

(Na fotografii z kufru na titulní straně jsou novozélandští pěšáci v zákopu u Flers.)

TYLOVÉ ZABEZPEČENÍ

Ohlášení příjezdu sólistů i souborů, ubytování, účastnické poplatky a vyřizování všech organizačních záležitostí je v 1. poschodí kulturního klubu DUHA.

UBYTOVÁNÍ

17. 6. 2014 (ÚTERÝ)	11.00 - 13.00	15.00 - 21.00
18. 6. 2014 (STŘEDA)	10.00 - 12.00	15.00 - 21.00
19. 6. 2014 (ČTVRTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 21.00
20. 6. 2014 (PÁTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 21.00

ÚČASTNICKÉ POPLATKY, VÝPLATA CESTOVNĚHO

17. 6. 2014 (ÚTERÝ)	11.00 - 13.00	15.00 - 21.00
18. 6. 2014 (STŘEDA)	10.00 - 12.00	15.00 - 21.00
19. 6. 2014 (ČTVRTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 20.00
20. 6. 2014 (PÁTEK)	8.00 - 12.00	15.00 - 20.00

Z FRONTY

Dorazily první ešalony, skřípání kovu o dlažbu, jak se sesouvají kulometry tažené oslíky a mulami. Recitátoři přijíždějí do první linie, nemají strach a na rtech úsměvy - zatím. Už také první střet, první ostrá palba, první hodnocení generality, plány, víra v dobrý rychlý konec. Někteří načali konzervy nedotknutelných zásob určených na dobu, kdy bude nejhůř, nejhůř už bylo, ne?, a tanec a smích a všechno za hlavu! Však uvidíme. Někdy se ani nenadáš, s kým tě mobilizace svede do okopu. Táhleten poručík, to je přeci... a podívej, nazdar chlapi, kohože jste potkali v lazaretu, není možná, ona?

Tak to vypadá jako idyla, a všem se přesto tají dech. Co však dnes! Jestli nás zítřek donutí, brát to vážně, ať!

Koní, oslíků, mul a dokonce tažných psů bylo hodně. Padlo jich stejně jako lidí nebo víc. Muly a mezci se dokonce staly obětí ponorkové války na moři. Vrak jedné z lodí, převážejících ještě před vstupem USA do války náklad 1200 mezků, ceněných pro svou klidnou povahu a vytrvalost nad tažné koně pokud šlo o transport kanónů, ze Spojených států do Británie, potopené palbou z palubního kanónu německé ponorky, byl objeven teprve v těchto letech. S mezky šlo tenkrát ke dnu i 80 amerických kovbojů, kteří svá zvířata doprovázeli.

Snad tentokrát aspoň ta zvířata, tolik litovaná básníkem v básni trapně známé, budou ušetřena. Tady do bubnové palby dech svůj položit a hlas. Není se čeho bát. Každého osud jej již sečten, kdo na frontu vstoupí. Teď srdnatě se bít a v noci proti strachu řeči odvážné a víno.

Musím přiznat, že se těším nezřízeně, až z okopu vojenským periskopem, abych nebyl zasažen zbloudilou střepinou, budu vaši ztec s napětím sledovat, abych o ní podal zprávu. Tak bijte se jak tygři a nechte na bojišti srdce. Jen jeden útok poslední a se štítem nebo na štítě!

Akrastan

REDAKČNÍ DEMENTI

Již v prvním čísle, ještě před odjezdem do Prostějova, se nám podařilo nasekat několik chyb.

Tak tedy:

Otiskli jsme rozhovor s Evou Spoustovou, kterou patrně mnozí z vás poznali z fotografií, ale její jméno jsme nikde nezminili. Spotust se nezlobí a je ráda, že jí to na fotkách sluší.

Medailonek Kateřiny Petříkové nám utekl o pár řádek níže.

Rubrika Blbky se nejmenuje Blbky, ale Blbky z Prahe, protože...

Několik dezorientujících pochybení v mapě:

Smetanovy sady samozřejmě nejsou Smetanovi. A Pernštýnské náměstí není Pernšrýnské. Můžeme se vymlouvat na to, že náš grafik je Slovák? Asi ne...

POZOR!!!!

Kdybyste měli počít, že Jakub Doubrava se místy objevuje v podobě Jana Anderleho a naopak, tak se nemyliťte. Jakub Doubrava je porodcem bez portfeje, během festivalu bude mizet a objevovat se. Cele, aktivně a oficiálně je pátým členem porody divadel Jan Anderle.

PLÁN ÚTOKU

DNES - STŘEDA 18. června

8.00 - 8.30 Přednáškový sál ND	Hledání hlasu Ztratili jste hlas? Naleznete jej na hlasové rozcvičce v přednáškovém sále spolkové části Národního domu. Určeno sólovým recitátorům 2. kategorie a všem dalším zájemcům
8.35 - 8.55 jeviště MD	Prezence recitátorů sólistů 2. kategorie (1.+ 2 + 3. skupina)
9.00 - 11.55 jeviště MD	PŘEHLÍDKA RECITÁTORŮ SÓLISTŮ 2. KATEGORIE (1.+ 2 + 3. skupina)
12.40 - 15.40	Semináře Wolkrova Prostějova
12.40 - 15.40 Přednáškový sál ND	Rozborový seminář 2. kategorie (1.+ 2 + 3. skupina)
16.00 DUHA	DS KÁŤAJEBÁRAJEŠKÁLA, Most MCHS (we want world) - Lubomír Typlt Scénář a režie: kolektiv
17.00 MD - jeviště	STUDIO DIVADLA DAGMAR A PEDAGOGICKÉ ŠKOLY KARLOVY VARY Spala jsem se svým andělem - Teodora Žurková Scénář a režie: Hana Franková
18.10 DUHA	DIVADLO JESLIČKY JT, STÁLÁ SCÉNA ZUŠ STŘEZINA, Hradec Králové Gabrieliáda - A. S. Puškin Scénář a režie: Ema Zámečnicková
19.30 - 21.00 DUHA	Hodnocení poroty divadel poezie

U KOTĚRY NA ZAHRÁDCE

21.30 hodin

Přednáškový sál ND

ZÁPAS V IMPROVIZACI - divadelní improvizace se sportovními pravidly, utkají se dva improvizáčnické týmy

MIX vs ODVAZ

Dva týmy hráčů, nekompromisní rozhodčí, hokejová pravidla, to vše na vaše témata, vy rozhodnete, který tým vyhrává.

Z PLÁNU ÚTOKU

DS KÁŤAJEBÁRAJESKÁLA, Most MCHS (we want world)

Divadlo poezie uchopující texty současného básníka Lubomíra Typlta, jehož tvorbu interpretuje kapela WWW (experimentální hip-hop). Vznik kapely dal v 90. letech kořeny českému hip-hopovému kultu. Ztráta humanistických hodnot, chladně ledové stroje se nám rychle vyrovnávají. Mezilidský kontakt je stále vzdálenější. „Když se nám nedaří nic postavit, pojďme alespoň něco zbourat.“

Režie a dramaturgie: Kolektiv

Scénografie: Bára Purmová

Dramaturgie: Pavel Skála a kolektiv

O autorovi:

Lubomír Typlt se narodil 16. června 1975 v Jilemnici.

Primárně se jedná o malíře, vystudoval Fakultu výtvarných umění v Brně, obor malířství (1997 - 2001) a

Kunstakademii Düsseldorf obor malířství (2002 - 2005). Příležitostně píše texty pro jednu z prvních hip-hopových kapel WWW, které sahají kořeny až k počátku devadesátých let.

Divadlo Dagmar, Karlovy Vary Spala jsem se svým andělem

Scénická kompozice z textů Teodory Žurkové

Režie: Hana Franková

Hrají: Magdaléna Hniličková, Tereza Urbanová

Z kraje:

Hana Franková se společně se svými herečkami Magdalénou Hniličkovou a Terezou Urbanovou vydala na odvážnou cestu vytvořit scénickou kompozici z textů mladé básnířky Teodory Žurkové, jejíž život je rámovaný těžkými depresemi a předčasně dobrovolně ukončený (2007). Kromě textů Žurkové se objevuje rovněž tvorba zpěvačky Moniky Křeččí, jejíž písně rámuji celek, čímž jej částečně emocionálně kontextualizují, obohacují o jiný pohled na totéž, částečně – divadelně velmi funkčně – banalizují, zjednodušují, zpřístupňují. Samotná inscenace není žádným světobolným výkřikem plným sebelítosti či jakési pozérské oslavy deprese, naopak se plně soustředí na práci s autorčinými básněmi, jejichž kvality znásobuje výsostně divadelními prostředky.

(Matěj Samec)

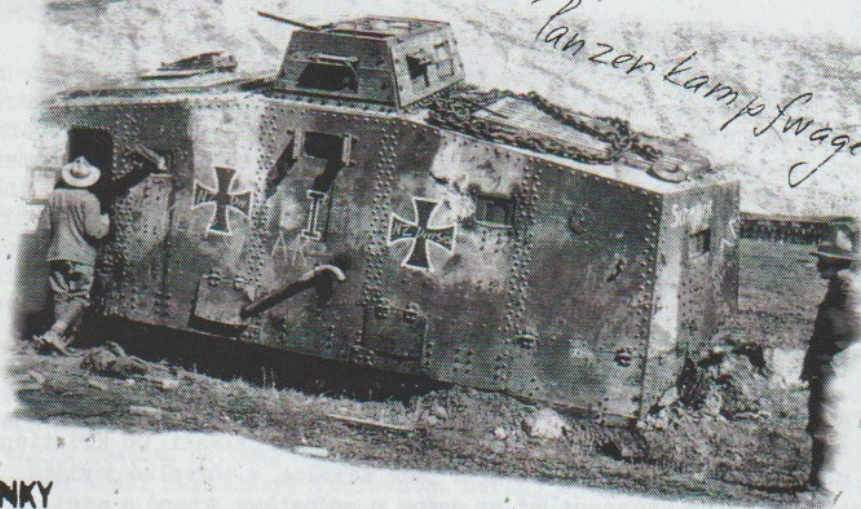
DIVADLO JESLIČKY JT, STÁLÁ SCÉNA ZUŠ STŘEZINA A. S. Puškin: Gabrieliáda

Provokativní a poeticky hambatá poema A. S. Puškina o otcovství Ježíška.

Scénář a režie: Ema Zámečnicková

VÝSTROJ A VÝZBROJ - KULOMET

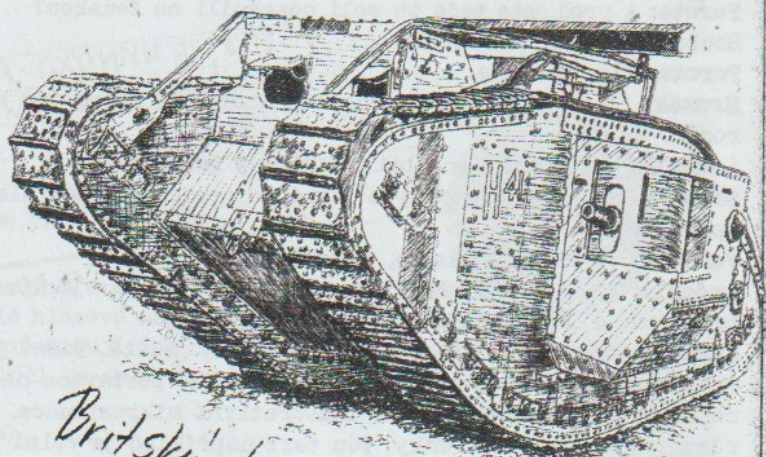

TANKY

Kočeny tanku sahají k pásovým parním traktorům, které se poprvé objevují už v polovině 19. století. Dnešní podobě tanku se pak přiblížily 1885, kdy byly sestrojeny pásové traktory se spalovacím motorem. Na základě těchto pokusů vznikly v roce 1914 první plány na vytvoření tanku.

Název tank byl vymyšlen kvůli utajení projektu (pro méně zdatné angličtináře - tank znamená nádrž), jinak ho Britové nazývali landship (pozemní loď).

V červnu 1915 byly demonstrovány výhody pásového vozidla, které je schopno překonat ostnatý drát i užší zákopy a na základě této ukázky britská vláda začala s podporováním vývoje tanku. V prosinci 1915 byly ustanoveny základní podmínky, které musí nové vozidlo splňovat - dosáhnout rychlosti alespoň 6 km/hod, překonat 5 stop široký zákop, zvládnout 5 stop vysokou překážku a být odolný proti lehkým pěchotním zbraním. První tank vážil 14 tun, měl spalovací motor a pohyboval se rychlostí 3 mil/hod. Navíc nedokázal překonat zákopy. V lednu 1916 byl stvořen první bojeschopný tank typu Mark. Nezávisle na vývoji v Británii probíhaly pokusy s tanky i ve Francii. Jejich tanky Schneider a Renault se začaly vyrábět až v dubnu 1917 a na jejich základě potom stavěli při vývoji vlastních tanků Američané a Italové.

Cambrai 20. listopadu 1917, které se zúčastnilo na 400 britských tanků typu Mark IV. Tato bitva teprve přivedla Němce k produkci vlastních tanků: jako první vyrobili v roce 1918 typ A7V, do konce války jich bylo nasazeno pouhých 20. Německé tanky byly ale vrcholně nespolehlivé, neohrabané a nestabilní (vyžadovaly posádku 18 mužů, zatímco neznámější britské Mark IV jen 8). To se později prokázalo v tankové šarvátce mezi třemi A7V a třemi Mark IV, u Bretonneux. Ještě za války se vyvinula taktika používaná prakticky dodnes, kdy tanky postupují chráněny na křídlech pěchotou a čistí půdu dalším postupujícím pěchotním jednotkám za nimi, tato taktika pomohla Dohodě při projítouku po německé Jarní ofenzivě (léto 1918).

^{*)}(krast)

Prvního bojového nasazení se dočkaly tanky roku 1916, v bitvě na Sommě, konkrétně v září, v bojích u vesničky Flers. Na bojiště vjelo 36 tanků, které dokázaly zmást protivníka. Většina tanků ale uvízla, případně se zhroutila do zákopů. To vedlo německé velení k domněnce, že tanky jsou naprosto neperspektivní zbraň. Francouzi poprvé použili své tanky typu Schneider v bitvě u Aisny 1917, opět neúspěšně. Problémem tanků byla jejich špatná spolehlivost v blátivém terénu západní fronty. První opravdu úspěšnou bitvou s tanky se stala bitva u

ČEPOBITÍ

GT HLINSKO

JAROSLAV RUDIŠ: NÁRODNÍ TŘÍDA

Anderle: 3x30 kliků. Já jsem četl Rudiše zrovna v období, kdy jsem dělal poránu 3x30 kliků, abych se probudil...

Šotkovská: A nestačilo by kafe, třeba?

Anderle: Jak přišel nápad dělat zrovna Rudiše?

Souboř: S textem přišla naše paní vedoucí, protože jsme měli problém najít vhodnou předlohu. Viděli jsme to zpracované od divadla Feste a rozhodli se, že to musíme hrát.

Anderle: Proč?

Souboř: Příběh, používané obraty, autenticita sídlištních hospod. Fakt, že je to poskládáno z reálných postav. Autentické příběhy lidí a jejich rodin.

Anderle: My tápeme v tom, jaké téma chcete sdělit.

Souboř: Zajímá nás, jak se sami neonacisti vnímají. To, že se schovávají za fráze, a nepřiznají nic, ale ve skutečnosti jsou opravdu xenofobové.

Šotkovská: Ano, to typické: „Já nejsem rasista, ale...“

Anderle: Chaotické je hledání tématu, i sama inscenace. Prostředí jste důkladně prozkoumali. Od Kristiána vás mám pochválit za parohy, ty se prý neshánějí úplně snadno. Viděli jsme monolog, a to velké jeviště vám toho spoustu vzalo. Nás diváky to nemohlo úplně vtáhnout, až na scénu u močostěny, která s námi komunikovala. Ten monolog je jinak hrozně rozbitý. Vandam něco říká u stolu, něco na forbíně, něco z nahrávky. Tenhle systém jsem nerozkódoval. Roztříštěnost snižuje sdělnost. Navíc spoustě replik nerozumíme, nebo je neslyšíme. Pointa, tedy, že Vandam byl na Národní třídě jako policista, nebyla vůbec slyšet.

Šotkovská: Tím, že nemáte nafázovanou akci a slovo, tak pak důležité repliky zapadnou.

Anderle: Proč je Mrazák žena?

Mrazák: Protože jsem to hrozně chtěla hrát.

Porota: A proč jste teda tu roli nezměnili na ženskou?

Souboř: My jsme to změnili.

Porota: Ale ne všude.

Mrazák: Já jsem to původně neměla hrát, tím pádem tam asi zůstaly zafixované některé repliky v mužském rodě.

Anderle: Proč jsou scény bitky udělány groteskně?

Souboř: Chtěli jsme, aby bylo jasné, že nesouhlasíme s hlavní postavou. A taky to, že ty jeho řeči nejsou tak úplně pravda.

Vordová: Vy ilustrujete to, co se říká.

Anderle: Ten text je z pověd staršího člověka než vy. Říkáte, že vás zajímá současný neonacismus, ale ten text není o současném neonacismu.

Kubák: Inscenace je hrozně dramaturgicky ježatá. Témat je tam spousta. I když Rudišův text je plytká anekdota a přesná sociologická sonda. Je to postaveno na určitých absurditách. Vy ale tím, že to roztříštíte a rozehrajete na ilustrativní mikrosituace, tak smažete Rudišův nadhled, absurditu. Používáte různé výrazové prostředky. Ten text například je velmi refrénovitý, ale vy na to jdete v každé scéně jinak. Lákaloby mě, kdybyste uspořádali prostor jinak, hrát to na arénu, nebo v hospodě. Téma neonacismu zůstává jen pahýlem.

Bárta: Některá ta témata i u Rudiše jsou překryta virtuózním jazykem a hrou se slovy. Ztrácí se mi

impuls: Co to je neonacismus? U Rudiše je to docela pěkně vykresleno na tom germánském bojovníkovi z pralesů, který je smazán sídlištěm a hospodami a slovanskou náturou.

To, že je tam takové množství postav mi připadá kontraproduktivní. Nejzajímavější je monolog hlavního hrdiny.

Souboř: Hra je původně psána pro tři postavy. Z devadesáti procent je to monolog Vandama.

Bárta: Já mám pocit, že jediné podstatné na tom příběhu je vnitřní rozpor hlavní postavy, nikoli mikrosituace okolo.

Pedagožka: Přesně takoví lidé u nás v Hlinsku žijou. Chtěla jsem jim ukázat jejich směšnost, jejich život z jiného pohledu. Pro mě je téma té hry nešťastný osud jednoho člověka. Ale teď ty svoje děti poslouchám a zjišťuju, že oni v tom čtou úplně jiná témata.

Porota: Ale to není jejich téma.

Vordová: Musíte si přece zvolit společné téma. To, že chci být angažovaný a změnit něco, je v pořádku, ale musím to vnímat skrze sebe. Musíte se domluvit všichni, o čem to hrajete.

Jarek Jurečka: O kom to teda je? Jestli byl ten člověk v roce 89 policajt a jsme někdy po 11. září, tak kolik mu je?

Porota: No právě!

Jarek Jurečka: Takže je to prostě padesátiletý dědek?

Anderle: No, máš pravdu.

Váša: Já jsem absolutně neměl potíž s tím, že bych hledal a nenalézal téma.

(máš)

KULOMETNÉ HNÍZDO

GT HLINSKO
NÁRODNÍ TŘÍDA

Soubor GT Hlinsko (studentský divadelní soubor Gymnázia K. V. Raise) odstartoval divadelní část Wolkrova Prostějova 2014 inscenací Rudišova textu Národní třída. Scénář upravila a režie se ujala Lada Leszková. Hrál se na jevišti Městského divadla.

Scéna evokuje sídlištní hospodu Severka. Na tazích visí parohy, na jevišti stojí dva stoly s typickými zelenými ubrusy, výčepní Lucka čepuje pivo. Přichází Vandam. V kanadách a černé mikině s kapucí. Začíná svou zpověď. Zpověď člověka, který v životě nic nedokázal. Člověka, který má hodně děsivý hodnotový žebříček. Člověka, který dal v devětaosmdesátém na Národní třídě první ránu.

Inscenace souboru GT Hlinsko nabízí Vandamův monolog ilustrovaný tu realistickým, jindy stylizovaným herectvím. Monodrama v 15 lidech (snad jsem počítal dobře). Velká scéna městského divadla svádí k velkým gestům, neposkytuje potřebnou intimitu. Srozumitelnost výpovědi sráží nekvalitní výslovnost herců, jejich slova se často ztrácejí v hlasité hudbě. Není mi úplně jasné, o čem se hraje.

O maloměstáctví? O nesnášenlivosti, rasismu, neonacismu? O jednom zpackaném životě? O Hlinsku? Ví to soubor? Měl by. Témata se tříští jako plastové pohárky pod nohama herců.

Je škoda, že se důsledněji nepracuje s Rudišovým jazykem, s refrény, s poetismy i vulgarismy. Inspirovat se existující inscenací (Divadlo Feste, Kabinet múz, premiéra 11. října 2012) je jistě možné, někdy to ale může být kontraproduktivní.

Jan Anderle

HLAS LIDU

PO NÁRODNÍ TŘIDĚ

Představení začalo po srdečném projevu Martiny Drmolové, ve kterém jsme se mimo jiné dozvěděli, že placka a buton jedno jsou, a po rozsáhlé hlasové nahrávce, za kterou by se nemusel stydět žádný z oblíbených sonorních barytonů dabujících francouzské detektivy, oznamující snůšku zákazů (Pamatovat si, co člověk viděl, je snad dovoleno).

„My půjdeme ven, my už spěcháme.“ (Anonymní divačka)

„No, bylo to hezký. Nénene říká, bylo to hezký.“ (Divačka jménem Nénene)

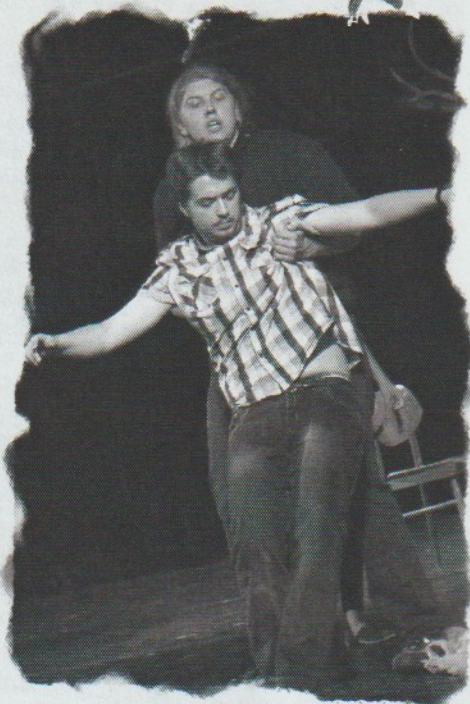
„Bylo to šokující. No, že jsem čekala úplně něco jiného a bylo tam spojení, jako takové ladné linky, s jakýmsi záchytem, který byl ... drsněj. Ježíš! Vona mi utíká skupinka.“ (Divačka s objevným pseudonymem Anonym)

„Já jsem hrozně často nerozuměla, co říkají. No, já jsem na nich viděla, že je to baví, to, co dělají. Vyprávěli příběh, vyprávěli příběh podle knihy a když jsem je viděla na začátku, tak jsem jim skoro to jeviště, pódium záviděla, když jsem si říkala, hmmm, taky bych si dala to pivo, který tam točej, ale... úplně jsem neměla jako divák... živej zážitek...“ (Katka Petrlíková)

„Áoe hum hum.“ (Divák Dikobraz schválil tuto transkripci svého citoslovečného vyjádření.)

„Příliš mnoho témat, v kterých těžko hledám propojující prvek, byť jsou věci, který by mě zajímaly, a zvláštní bytí na jevišti, který je pro mě otázka jestli je to teda vůbec divadlo, jestli ty lidi tam byli za sebe nebo za nějaký postavy.“ (Řekla nám divačka Hnědooká.)

„Vím, že je to nějaká parta z gymplu, kde to s nimi dělá nějaká paní profesorka, že si s třídou udělali takový divadlo. Mrzí mě, že to není moc výborný, protože ty děcka jsou strašně sympatický, , ale teď jsem je moc nepoznala, taky asi jim moc ublížil prostor, byly takový zahlušený, schovaný za nějakou... nějakou... stěnou. Jak to naprali a nějak se s tím nepíchovali, byli takový, prostě takový, jak to měli, no, teďka no najednou bylo tak... asi se nesešli, asi to nedali dohromady, měli tam asi pět záskoků, tak takhle, ať...“ (Ema Zámečnicková)

NEVLEPŠÍ NA KOCOVINU JE KDYŽ:
smícheš krevetovou kachni a
horčí!!!

Rudiš, Národní třída

Jan Švec, Jak budem hlavy Ruben a Rubený stedený
Jaroslav Rudiš: Národní třída

POETISCHER TELEGRAPH

DENÍKY Z VÁLKY

Deník Františka Záruby, který sloužil u hudebního oddílu, s nímž v srpnu 1914 vytáhl do pole na ruskou frontu, na konci února byl odeslán do zázemí, čímž deník končí.

1914

30/8 Neděle. Každou neděli jsme měli vždy nejhorší. Buď marsch velký nebo gepekt anebo přišlo. Tak i tuto. Vozili jsme chudáci ranění do vesnice polního špitálu. Ten stěn a bédování raněných, je hrozné. Najednou h odpo. hrozná panika. Naši musili ustoupit a Rus začíná střílet do vesnice. První Rikzuk. Cesta přeplněná, kanony, kuchyněmi, trény a vojskem. Vše utíká. Co mám dělat? Abych běžel po silnici není místo. Utíkal jsem kam i druží k vodě. Děsný moment, který nezapomenu. Vše vrhá se do řeky. Měl jsem sebou svatý obrázek, který mi matka při odchodu dala. Vytáhl jsem jej, v duchu jsem se se všemi rozloučil a odhodlán ke všemu, rozeběhl a skočil do rozvodněné řeky. Moji jedinou myšlenkou i snahou bylo dostat se stůj co stůj na druhou stranu. Tonoucí volají o pomoc, ale žádný neslyší, každý zachraňuje sebe. Na břehu jsem zanechal vše jenom se šavlí jsem dospěl druhého břehu. Potom co mě síly stačili po trati utíkám k Haliči. Viděl jsem jak vše skáče do vlaků a ujíždí. Chtěl jsem za každou cenu též dostihnouti. Avšak dále již jsem nemohl, opouštěli mi již síly, takže jsem musel usednouti a na chvíli odpočinout. Pak jsem se zase vzchopil a utíkám. Na silnici již byli naši zakopáni, očekávali Rusy. Jeden oficír s revolverem v ruce zadržuje utíkající a vhání do švarm. Předě mnou zastřelil feldvébla, tak němě jdu na druhou stranu ke druhým. Trochu jsem oschl, ale vespod bylo ještě všechno mokré. Maširujem kolem dokola v lese a zase zpět k Haliči. Kde jsme zůstali přes noc. V noci bylo pro mě hrozná zima, celý mokrý, noci již jsou chladné, tak, že jsem musel vstát a trochu běhat, abych se zahřál. Tak jsem ztrávil noc, a nemohl dočkat rána. 31/8. Konečně o 4h ráno, vstali i druží. Smutně jsme pohlíželi na hořící vůkol vesnice, které Rusy zapálili v noci.

Deník Čeňka Slejšky, který narukoval v roce 1915 na ruskou frontu, deník psal do roku 1916, domů se vrátil na jaře 1919.

1915

15. dubna s kufříky naplněnými scházíme se všichni uprostřed vsi a loučíme se. Sejdeme-li se zase všichni, táhne hlavou myšlenka, ale žádný ji nahlas neprojevuje.

17. května 1915 nastupujeme do řad v plné parádě, to jest v polní výstroji, ale bez pušek. Ty prý dostaneme až v poli.

Jdem na nádraží, zpěv, někde pláč, nazdar, sbohem a jiné výkřiky se ozývají po ulicích čáslavských. Jsme ve vagóně. Je nás čtyřicet. Za vsí té slávy a křiku se dáváme do jídla. Mám v rezervu nějaký salám, čokoládu a láhev rumu.

Vlak supí, vagóny do sebe narážejí a my se kymácíme ve vozech.

Kolín, Pardubice.

Oběd v Pardubicích. Polévka rýžová a hovězí maso.

Koukám, jestli neuvidím někoho známého. Nic. Ani v kompanii žádný známý.

Nevíme, kam jedem.

Ruská fronta jest proražena a Rusové ustupují, to se dozvídáme cestou.

A zas dál, směrem k Budapešti. Myslíme si, že jedeme na srbskou frontu. Máme z ní strach. Ale z Budapešti se uhýbáme k severu a zastavujeme v Tokaji. Kamarádi si kupují vína, ale já mám ještě rum.

Přejeli jsme průsmykem a vjíždíme do Haliče.

Sjíždíme do roviny. Sanok, městečko a větší nádraží. Rozkaz „Všechno vystoupit.“ Vyskakujeme z vagónů a u rampy se vykládají polní kuchyně a vozy a koně.

Pochoduje se podle řeky Visloku. Jest velké vedro a voda z řeky chutná jako pravý stolní nápoj.

Procházíme městečko Krosno. Jest tak rozstřílené a vypálené, že z toho jde hrůza a děs. Kdo neviděl, žádný neuvěří.

(...)

První boj. První křest ohněm, jak píší spisovatelé válečných románů a povídek. Mám ohromný strach, myšlenky nelze soustředit, takže ani nepoznávám, odkud a kam střely létají a kam padají. Jdu slepě dopředu, prostě tam, abych nezůstal sám. Plížíme se ječmenem a jsme u předních zákopů. Boj se stává nejhorším. Ležím v ječmeni a ani se nehýbu. Slunce pálí až hrůza, pot se leje, takže mám šaty téměř přilepené na tělo. Mám v chlebníku černou kávu v polní lahvi, ale bojím se pohnout a hlavu mám zarytou v zemi jako krtek. Dělostřelecký oheň se přenesl na nás a je slyšeti ze stran neb zepředu nářek, který ještě k tomu všemu dodává. Sem tam jde lehce raněný a má-li zřavé nohy, běží, co síly stačí. Už to praská přímo nad našimi hlavami, a také v hlavě hučí až běda. Prásk přímo přede mnou ve výši. Kulky sviští a sekají do země. Náhle cítím úhoz do stehna a bolest. Projelo mě hlavou, jsem raněn. Hmatám, jestli mně teče krev, ale nic necítím teplého. Jak jsem později seznal, dostal jsem kulkou ze šrapnelu do stehna, ale zůstala mně jenom velká modřina. Blíží se k večeru a oheň pomalu utichá. Je tma. Všude vystřelují světelné patrony, vpravo, vlevo, zepředu, až jsem ze všeho hloupý, takže nevím, ani kde jsem. V noci se stahujeme zpět, neboť fronta jest prolomena a Rusové ustupují.

VETERÁN

O VOJENSKÉM KUFRU Z OBÁLKY A O BLEDNUTÍ VZPOMÍNEK

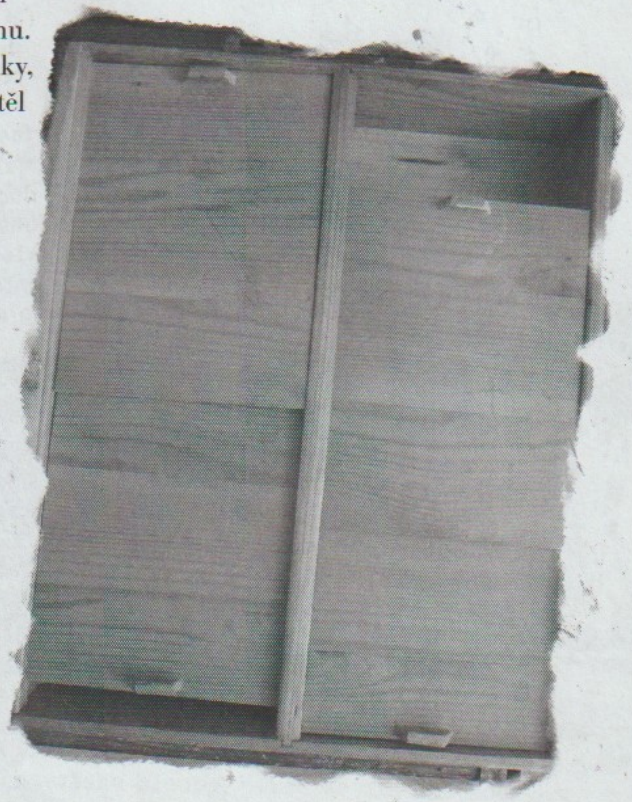

Dřevěný kufr. Moc nevím, co napsat. Nejsem si úplně jistý, zda patřil pradědečkovi legionáři, i když je to o hodně pravděpodobnější, či pradědečkovi, co válčil v Itálii... Rodinné historky o nich jsem slýchal jako dítě a puberták, už tehdy z druhé ruky, a v tom věku mě upřímně nezajímaly. Dnes by mohla něco říct moje matka, ta se ale narodila až v roce 1932, a zná to všechno taky jenom z vyprávění. Vím jen, že to byl vojenský kufr. Překvapilo mě kdysi, že byl tak těžký, dřevěný, a dozvěděl jsem se, že to bylo proto, aby v něm uložené věci nedošly úhoňy.

Pak je tu matná historka o návratu jednoho z pradědečků, legionáře, z války, historka o tom, jak ho jeho dcera narozená těsně než to vypuklo, v třináctém roce, moje babička Ludmila, nepustila do bytu. Bylo už rok po válce v Evropě, když se vrátil, a ona nesměla otevírat cizím lidem. Proseděl tak (možná na tom kufru a možná taky ne) ke všem těm letům čekání na návrat domů dalších šest hodin na chodbě žižkovského domu, zatímco čekal, až se jeho žena, prababička Marie, vrátí z práce. Druhý pradědeček je ještě větší záhada, je to pradědeček nevlastní, babička skutečného otce mojí matky tajila, maminka měla nějakého náhradního, kterého jí sehnali, aby nebyla ostuda, ze kterého zbylo jen jméno v jejím rodném listě, a nakonec jsme Staňkovi po babiččině druhém manželovi. Otec toho Staňka byl ale také ve válce – v Itálii. Vcelku mi z historie jeho válčení uvízl v paměti jen obraz toho, jak po potopení lodi, která je kamsi přepravovala, zůstali tři dny v moři, šlapali vodu a drželi se trosek, než je přijeli zachránit. Víc než polovina se jich prý utopila, snad jen každá desátý se zachránil, no přesně to nevím, ale ten pradědeček byl mezi nimi. Myslím, že také zbyly nějaké mušličky od toho válečného moře, nasbírané pochopitelně jindy. Jen se dovtipuji, že to bylo kdesi u Terstu, a patřil-li kufr tomuto pradědu, celou válku s ním neprošel, byl by si ho byl pořídil až po té ztroskotanecké příhodě.

Je ale přeci pravděpodobnější, že dlouhou cestu kufr vykonal. U nás se nějak víc drželo na rodinné vazby v té vlastní rodinné linii – po přeslici či po přeslicích, a tak je kufr spíše památkou po tom vlastním pradědečkovi. Nějak se mi to míchá, ale myslím, že byl vyučený truhlář, pracoval ovšem v obchodě s cukrem cukrovaru v Pečkách – docházel do kanceláře na Příkopech pěšky ze Žižkova, aby neutratil za tramvaj, a spořil své vnučce Evičce na studia v Paříži. Myslím dokonce, že jsem slyšel, že si ten kufr a krabici na dokumenty vyrobil ze dřeva sám. V každém případě to jako truhlář uměl. Dlouhý legionářský krok mu prý vydržel do poloviny padesátých let, kdy mu jeho vychozené úspory spálila změna měny. Když bylo jisté, že peníze „na Paříž“ mojí mamince nepředá (a ono bylo jisté, že i kdyby je předal, stejně by tam jet nemohla), velmi rychle sešel. V rodině se tradovalo, že ho takto komunista zabil. Kromě kufru zbylo ještě několik kožených opasek a spousta řemínků, které se v rodině používaly na všechno možné. Myslím, že jsem řemínky z východní fronty vozil svázané lyže na školní výcviky na Benecko. Také po dědovi zbyly boty. Vysoké kožené kanady s podrážkou traktorkou kompletně vytvořenou z kůže s tvarovanými plechovými podkovičkami na jednotlivých prvcích svého protiskluzového dezénu. Byla to frajerská obuv, a tak jsem ji oprášil a nosil a balil na ni holky, když mi bylo šestnáct. Kůže ale byla zteřelá, taky jsem ji nenapouštěl voskem a tukem jako pradědeček na frontě, boty se nakonec roztrhaly a kdoví, kde je jim dnes konec.

(Sepsal Akrašan vzpomínaje.)

LAZARET

TEATREEČKO

Ve včerejším Yperitu uvádí Máša v „Blbkách“ ve své základní výbavě na WP hned za ibáčem a stopanginem teatreečko.

Kromě toho, že „ibáč“ a „stopangin“ mi na mé neovladatelné linii sdružených představ splynuly s: „Ubahnem“ a: „Stopem tankům“ (což mi znělo jako pojmy dopravní a léčiva v nich jsem odhalila až na druhý pokuk) - na „teatreečko“ jsem nezabrala ani napotřetí, ani napočtvrté. Domnívala jsem se ůmanutě, že Máša si sbalila nějaké speciální „Teátr-tričko“, tedy v mé představě jakési čupr speciální tričko - například s flitříky (ve kterém se flitříkuje (s múzami?)). Čajovníkový olej mi musela Máša výrazně třikrát zopakovat, abych připustila, že o tričko nejde. Tak mi bylo líto tyjatrové tričko opustit. A přitom! Olej z čajovníkového stromu je záležitost v každém osvíceném domácím lazaretu vítaná a milovaná! Jak krásně smrdí komárům! A kudy kápne, tudy bakteriální sviňáky likviduje.

Jen na mé bludně zmatené bakteriální myšlenky žádné teatrální tričko nezafunguje. Často se mi stává, že čtu nebo slyším úplný nesmysl - znáte to všichni. Dnes to byla například věta: „To je Ráda Zloun“. Překvapilo mě, že někdo uvádí svého kamaráda jako postavu z písně o Babinském. Jak se ukázalo, byl to Ráda z Loun.

Věda mě utěšuje, že je obvyklé, když si naše mozky neúříditelně řadí po svém. Lidský mozek přenáší v každé vteřině 11 milionů bitů informací. Vědomých je pouhých 40 - ty se zřejmě snaží zoufale usledovat Louny. Zbytek z 11 milionů bitů mého vědomí si evidentně po většinu času pouze nekontrolovatelně blbne a já zatím tonu lapena v nesmyslech. Ale naději, že vybědnu z nejistoty mám. Zaostruji se při výrazných nezaměnitelných podnětech. Toto zaostrění je pak stejné, jako když se v jasné bezměsíčné noci lidské oko fixuje na světlo zažehnuté zápalky, kterou vidí na 75

kilometrů. Pokud bychom měli na dálku ostrit sluch, nejsilnějším zvukem vůbec byl výbuch sopky Krakatoa, který byl slyšet až na 4500 km vzdáleném Mauritiu. Dnes se mi přihodilo jedno zcela marné ostření sluchové. Ať jsem napínala ucho sebevíc, vycházela mi ze zvuků z jeviště pořád matná „svahilština“. A to pak často dochází k tomu, že na sdělení nezaostřím a nezaostřím a 11 milionů bitů (bez těch 40ti přičetných) má pře a ovládne mě zcela. A já pak myslím (místo na děje na jevišti) například na indonéský jazykolam, který zní: „Kuku kaki kakak kakak ku kayak kuku kaku kakek kakek ku“ a znamená v překladu: „Nehty mé sestry vypadají jako nehty mého dědečka“. Nebo na irské slovo „leis“ (čti leš), které má čtyři významy, ale „Bhí leis leis leis leis“ přitom znamená: „Jedno stehno bylo také nahé“. Anebo na bangladéšskou hymnu, která obsahuje verš: „Vůně tvého manga sílí a já z toho radostí šílím.“ Počítejme, my všichni na jevišti, s těmi miliony samostatných a na vědomí nezávislých diváckých bitů. Číhají, potvory a žádný čajovníkový olej nás nespasí. Proto prosím, mluďte jasně - jako jasně září rozškrt zápalky a mluďte nahlas - jako (něžně) hřmící sopka. A i já, myšlenkový chaotik, pak hravě zaostrím a své neovladatelné bity zkrotím. Náš jazyk je nejbáječnejším nosičem, kterým se dají (co nejkonkrétněji) sdělovat myšlenky. Občas mám strach, že když s ním budeme zacházet, jako by nám byl úplně jedno, promění se nejprv nenápadně ve změť obecných prasoděntích zvuků a pak vymizí stejně, jako mizí ze světa mnoho jazyků jiných. Jedním z nejhroženějších je teď zrovna mexický jazyk zoque. Posledními dvěma lidmi, kteří jsou jím schopni mluvit, jsou dva sedmdesátiletí staříci. Jsou ale už léta rozhádaní a mluvit spolu odmítají. Ale to se nám, divadelním tričkařům, nestane, že ne?

(spoust)

KANŮNI

Letos by oslavili kulaté narozeniny Bohumil Hrabal (100 let) a Vladimír Boudník (90 let), dva přátelé, kumpáni a zásadní osobnosti české kultury.

Spisovatel a výtvarník se potkali v autobuse z Kladna do Prahy, cestou ze šichty v kladenské Pojdovce. Jejich životy se protnulý, stali se sobě vzájemnou inspirací, bydleli spolu v Libni v ulici Na hrázi, psali o sobě, vnímali svět stejnými očima.

Hrabalovy básně a prózy byly jako Boudníkovy grafiky a naopak. Bohumil Hrabal napsal o Vladimíru Boudníkovi nesčetně povídek a novel. Za všechny jmenujme povídku Automat Svět, která byla zfilmována Věrou Chytilovou a novelu Něžný Barbar, ve které Hrabal zaznamenal své soužití s Vladimírem Boudníkem a Egonem Bondym.

Bohumil Hrabal
ODPLUTÍ

Pán oblečený v uhlí a korund,
se slzou v kravatě místo kančího zubu,
se ptá, kolik stojí korun
křížník,
pro chlapce včera metr dvacet vysokého,
dnes však pouze metr dvacet dlouhého.
Pán si šeptá
a ukazuje kloboukem
do výkladní skříně,
kde kotví dvě válečné lodi
a dva křížníky jak magnetické střelky.
V bezmezném černi
se opírá čelem o zamrzlé okno.
Zdá se, že pláče.
Ano, suchá jehla mrazu
črtá rychle v tamaryškových křovinách
bílý námořní šatečky,
prázdné šatečky visící na ramínku v
skříně.
Šatečky bez námořníčka.
Ó hrůzo,
bílý, bezhlavý šaty!

Egon Bondy
S VLADIMÍREM CHODÍM PÍTÍ

ještě když slunce svítí
Sedíme spolu
v hospodě u stolu
Vladimír vykládá sem a tam
a já poslouchám
U šestého piva
slabou závrať mívá
U osmého piva
zpívá
Zatím co on zpívá krásně
recituju já své básně
V rohu sedí esenbák
má nové gumák

Vladimír Boudník
12. X. 1949

Mlok plave po rose
Čelenku z mlhy
šest sošen
- Žlutý list -
mrtvo a
záhada
Hra.
Smrt
- i plachost blouznění
napořád kupředu
Slívy již dozrály
strnuly olšiny
pták zmlknul
opodál
koní cval
- plukovník -
Boty
a
čepice
spuštěná hledí
rosnička
nevábí
Splynuly domy
Zrcadlo v bezvětrí
Včely se ukryly
Stvolý se potácí
kočárky
průlomy
děti

tři stařeny
dásně a žvýkání
sténání
bodáky
vůlavky
čmeláci
v hédnění
z kamení
misky a mámení.

Vladimír Boudník, Ryba

28. V. 1961

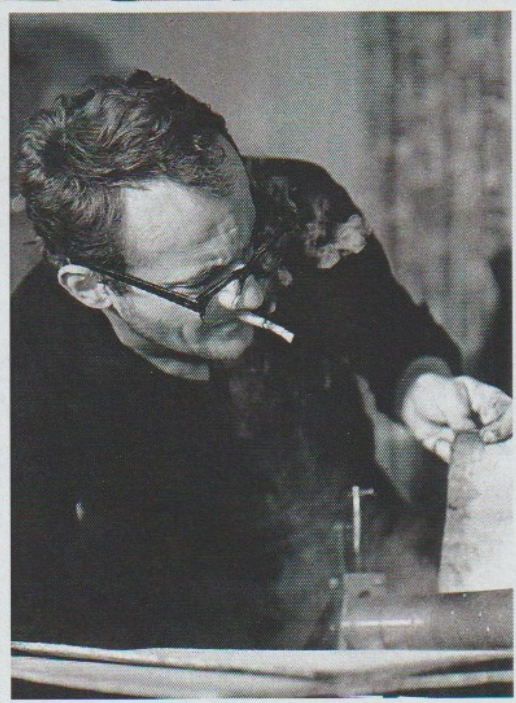
Milý doktore,

prýští-li člověku krev ze sebemenší tepny, dostává básnické nálady, zvláště, je-li tepna poraněna střepem ouška míšeňského porcelánového hrnečku ze soupravy, kterou dostala milovaná manželka jako svatební dar od rodičů. Stejně zraňující, jako střep porcelánu, je pocit samoty. Jsou to pocity, rovnající se vodním vírům, které svou sílu promarnějí v hlubině, zatímco divák na břehu vidí klidnou hladinu řeky. Stanu se knězem šílenství. Budu chodit ulicemi a trhat zářící květy neonových reklam. Aby mi kytice neuvadla a neztratila barevnost, propůjčím jí mízu svých nervů - svůj květinářský stánek umístím doprostřed nejživější křižovatky a duhou barevných reflexů zkrášlím karoserie aut a oči řidičů. Vladimír
(*Boudníkův dopis Hrabalovi psaný krví*)

Bohumil Hrabal

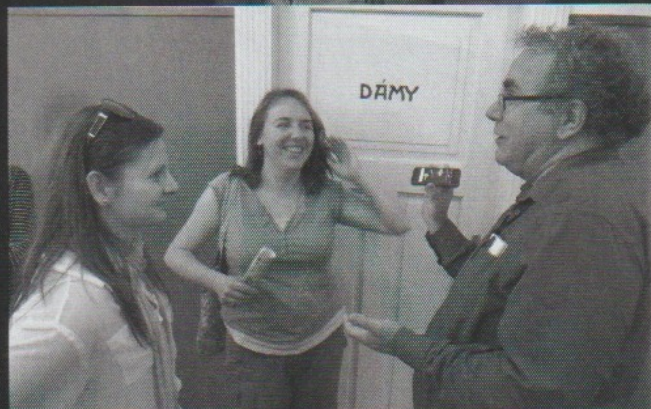
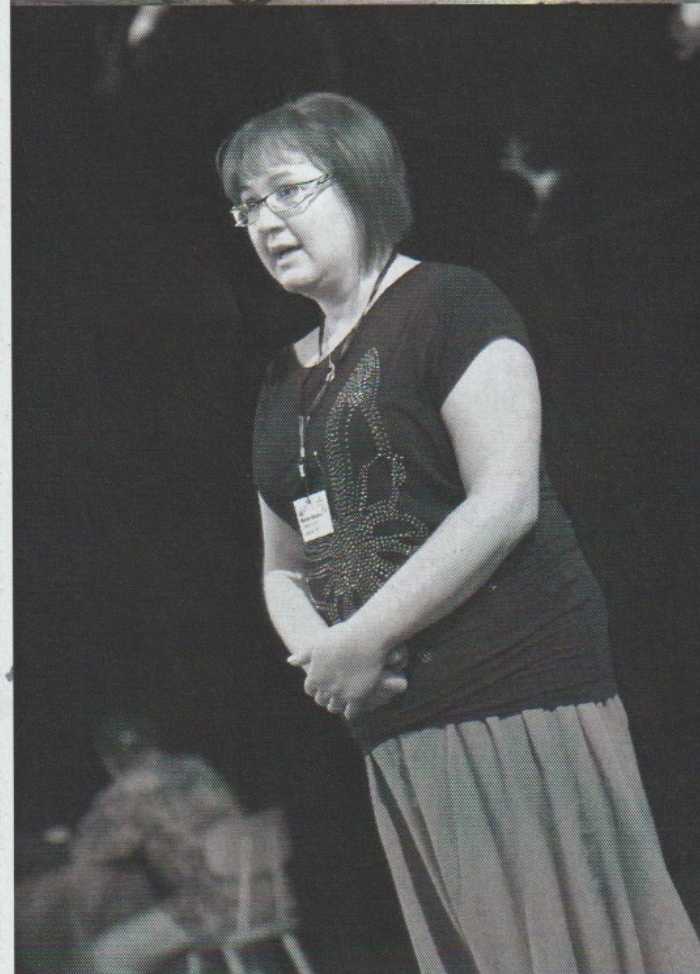
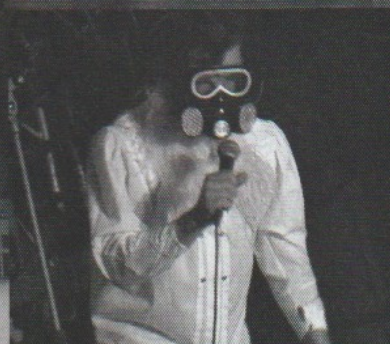
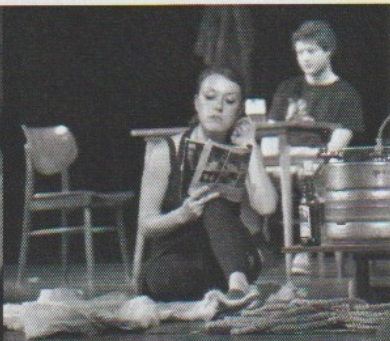
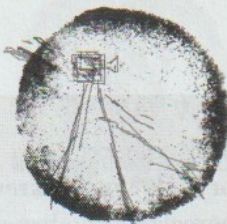
Něžný Barbar

(...) Básník Bondy, který si potrpěl na svoji malou nohu a nosil elegantní botičky a který si v zimě nechal ušít speciální kožešinovou čepici, když ji sebevědomě nesl ukázat na Hráz věčnosti, potkal na rohu dílny, kde se vyráběly urny a náhrobní svítilny, Vladimíra, který kráčet v té své čepici přešité z mamincina kožešinového rukávniku. Bondy hned zmalomyslněl, strhl tu svou čepici, kopancem ji zakopl přes modrý plot a křičel: Kurva fix! Ať mi nastydne mozek, ať mrazem zešílím! Ať zhebnu, já nechci bejt na světě, po kterým chodí taková bestie jako Vladimír, kterému sluší i ten rabínskej štuc! A opřel hlavu o modrý plot a předstíral, že usedavě pláče. (...)

ZE ZÁKOPŮ

foto Bob Pacholík

BLBKY Z PRAHE II

Jame konečně zase spolu! Přijede Plesl? Vyorálek? Kryštof? Nevíme, ale DNESKA HRAJE KUBA! Spoustovka je tady, Ivo přijel a zas odjel a snad zase přijede a jako dospělý člověk. Vojta B. se už děsí mediálních lží. KátajeBára jak pravá kočovná pardálka přivezla kulisy vlakem. Vojta B., Ivo a Kuba spolu nebydlej, jsou rozsazený. Jakože haló? Kluci, můžete kalit u nás v Antoníčkově.

Večeře u Ječmínka: schováme se před hořícím drakem za prasácký řečičky, který odstartuje Spoustovka - Kvůli Kristiánovi jsem si koupila encyklopedii sexuality a studovala jsem bondage. Akram rozebírá teorii o análním kolíku, Kofra se ptá, že jestli prej když nějaký masochista kandiduje za zelený, tak má biokolík... Váša básní, Marián si dává dvě jídla, vůbec všichni se strašně přežerou, protože kdy jindy, žejo. Jak se soukromě maturuje s klukem? Kofry kofry - zkrátka vše jak má být. Ježiš, já jsem furt ještě přežraná. A kde je Renda?

Konzert u Kotěry: Kuba v masce s geniálníma flitrovanejma katatama rozdává moudra. Recituje básně Otakara Fingulína o sexu, Vojta B.: To by se mělo tesat! Káťa vyznává lásku Vojtovi a Vojta se rdí. Jsou tu všichni: Renda, Váša s buchtindama, Bob, Martina, Honza A., Jarek, Lipus, Hanka Franka, Machalík, Temná Ema... Ledová Ema. Vojta tančí a Karolína znakuje. Kuba poučuje mládež o tom, co je to regé a lenesance: Re znamená, že se něco opakuje, takže nejdřív bylo Ge a pak zase Ge. Holky, je Kuba hezčí s dredama, s brejlema, když si hraje na Manu Chaa, v kloboučku a plnovousu, s rukavičkou, v zeleným kloboučku, v bílé čepičce, anebo tak, jak ho Pánbů stvořil? Přijďte nám říct svůj názor do redakce! A děti letěj na píseň o freak show a nastává freak show, protože každé se cejtí freak! Kátaje Bára a tančí a chlapy jí v tom překážej. KátajeBára našla svoje mladší dvojnice, stojí, kouří, komentuje... Je už prostě stará. A Váša se baví. A Máša? Máša se baví s Hankou Frankou o tom, že válka je inspirativní. A nejlíp ze všech mladejch umí tančit Vojta B.! KátajeBára je blbka.

Mejk lāv not wór! Vaše Blbky

NEZNAMÝ VOJÍN

TATO RUBRIKA JE OTEVŘENÁ VŠEM ANONYMNÍM I SIGNOVANÝM PŘÍSPĚVKŮM ÚČASTNÍKŮ PORODCŮ, DIVÁKŮ. PIŠTE, NOSTE K NÁM DO REDAKCE A OČEKÁVEJTE ODMĚNU.

U KANÓNU:

AKRAM STANĚK

*1963 (takže souputník dinosaurů). Babička mi prorokovala devatero řemesel a desátou bídu. Jsem herec, loutkoherec, režisér, grafik, účetní, porotce, redaktor, námořník, trochu ajták... No, dobře si nevedu, babi! Ale co už! Do Prostějova jsem přijel psát...

MARIE NOVÁKOVÁ

Dramaturgyně. Adaptérka nedramatických látek, Tygr v tísni, Městské divadlo Kladno, Kühlschränke, občas porodkyně, ale hlavně blbka.

ZUZANA BURIANOVÁ

Kočovná režisérka, dramaturgyně v BodyVoiceBand, blbka pár ekseláns a stále zamilovaná do Máši.

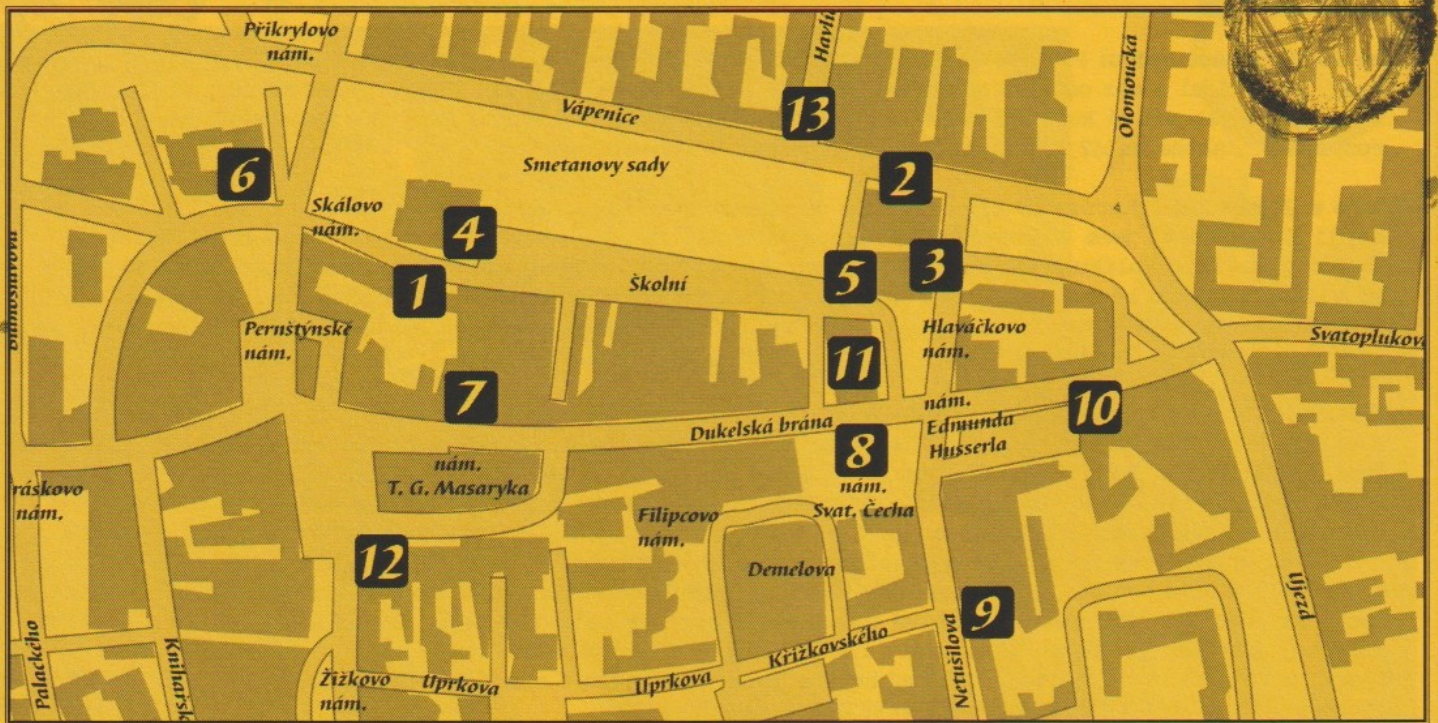
RADKA JOSKOVÁ

Scénografka, ilustrátorka, arteterapeutka a i letos matka pěti dětí, zde osvědčená zmatená včela. Tygr v tísni, a tak různě.

MARIAN ŠKORVAGA

Grafik, herec... to je jedno, teraz som tu.

KARTE VON PROSSNITZ

1 DUHA - kulturní klub u hradeb
2 Městské divadlo
3 Národní dům
4 kino Metro 70
5 zahrádka U Kotěřů

6 Zámek - Galerie
7 rodný dům J. Wolкера
8 socha J. Wolкера
9 bufet Gastronom
10 U krále Ječmínka

11 restaurace Atrium
12 občerstvení DĚSI
13 Dvanáct opic

ŽELEZNÝ KRÍŽ - SOUTĚŽ

Správná odpověď z Yperitu 01: c) takovéto masky sloužily britským i německým tankistům - střelcům - k zachycení střepin munice pronikajících štěrbinami pancéřování do prostoru pro posádku.

Vojíní, četaři, velectěná generalito, obětaví týloví civilisté! Každý má možnost získat metál! Vaše chrabrost se projeví tím, že nás navštívíte v redakci s lístečkem se správnou odpovědí. A dál se uvidí! Již druhá otázka v této bitvě zní:

ČÍM SE PROSLAVIL SERŽANT STUBBY?

a) seržant Stubby tehdy ještě jako voják bez hodnosti se na vlastní pěst poblíž Verdunu v roce 1916 proplížil až za německé zákopy, v převleku za civilistu pronikl hluboko do vnitrozemí, způsobil výbuch muničního skladu a dokázal se poté bez zranění vrátit. Neuvěřitelný kousek mu patrně zachránil život, protože byl stažen z fronty, povýšen a až do konce války představoval jakýsi prototyp vojáka - hrdiny.

b) seržant Stubby (znamená to něco jako tloušťka) byla přezdívka, kterou používali britští piloti obvykle dvoumístných průzkumných letadel pro střelce na sedadle za nimi. Žertem se mezi piloty říkalo, že jsou pro letadlo nebezpečnější, než němečtí stíhači. Odtud pochází slovní hříčka „Better downed than Stubbed“.

c) seržant Stubby nebyl člověk, ale americký kurýrní pes. Není na světě pes, který by získal tolik vojenských vyznamenání jako Stubby. Zúčastnil se sedmácti bitev, zachránil svého pána, který se nadýchal hořčičného plynu (yperitu) tím, že ho odvěkl do zákopů, a dokonce chytil jednoho německého zvěda. Po své smrti v roce 1926 byl vycpán, a dodnes je k vidění v muzeu americké historie ve Washingtonu.

d) seržant Stubby byla satirická postavička, která v německých propagandistických kreslených letácích, jakýchsi komiksech, představovala nadutého a zbabělého amerického vojáka - farmáře. Bývala vyobrazována s kovbojským kloboukem a často se staženými kalhotami, jak prchá před německou palbou zpět do Ameriky.

